

ZP 1947
Le 2022
75 lat

formy namysłu

Stara Galeria ZPAF - Galeria Obok ZPAF

grudzień 2022 - styczeń 2023

Wojciech Beszterda

Zwierzaki

fotografia - wydruk pigmentowy na papierze / obiekty - wydruki pigmentowe na tkaninie, datowanie: 2016

Prace z tytułowego cyklu są prezentacją fotografii przedstawiających zwłoki zwierząt, które co dnia giną pod kołami naszych aut. To zestaw zdjęć określających nasz stosunek do zwierząt. Bardzo często jest to postawa dwoista. Z jednej strony potrafimy rozpieszczać i otaczać niemal przesadną opieką domowe zwierzęta, nasze „przytulanki”, traktując je często jak „domowników”. Z drugiej strony, wykazujemy się obojętnością wobec cierpień i tragedii zwierząt bezdomnych czy dziko żyjących.

Dwoistość postaw wobec takich sytuacji skłoniła mnie do przedstawień prac w formie poduszeczek - przedmiotów, które są dla nas miłe, przyjazne, często „dekoracyjne”, które pozwalają snuć nasze „słodkie sny”.

W realizacji tego zestawu prac, posługując się formą poduszczeni - owym „atrybutem przyjemności” - staram się jednak stworzyć sytuację odwrotną, pokazuję dokumentalne zdjęcia zwierząt z sytuacji, które mogły być częścią realnego, codziennego życia wielu z nas.

Wojciech Beszterda - fotograf, kurator wystaw. Absolwent Liceum Plastycznego w Gdyni oraz Wydziału Komunikacji Multimedialnej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu (specjalizacja-fotografia). Od 1990 roku należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Członek Rady Artystycznej ZPAF. Autor wystaw indywidualnych oraz uczestnik wielu wystaw zbiorowych w kraju i zagranicą. Laureat nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach, m.in.: Grand Prix XIV Biennale Krajobrazu Polskiego w Kielcach, wyróżnienie na 9. International Biennial of Miniature Art w Częstochowie. Twórca i współorganizator wystaw, m.in.: „Wymiary czasu i przestrzeni” w BWA w Pile (2013), „Anastazy B. Wiśniewski - Przystanek na żądanie” w BWA w Pile (2015). W 2010 roku ukazała się książka dotycząca jego twórczości - „Wyprawa za horyzont”, a w roku 2015 monograficzna publikacja „Anastazy B. Wiśniewski - Przystanek na żądanie”, której jest współautorem (wspólnie z L. Duszka-Kołczem i W. Kanickim). Od 2003 roku jako kurator wystaw prowadzi Galerię w piłskim Muzeum S. Staszica, w której zaprezentował ponad 120 wystaw indywidualnych i zbiorowych artystów z Polski i zagranicy.

Krzysztof Cichosz

W hołdzie kinu - MATRIX

obiekt: prace gablocie, wydruk UV, aluminium, plexi, światło i dźwięk, datowanie: 2021
Praca użyczona z kolekcji Sylwestra Rudnika

Krzysztof Cichosz - ukończył Wyższe Studium Fotografii ZPAF, Akademię Sztuk Pięknych w Poznaniu, profesor sztuki filmowej. Twórca w zakresie fotografii dokumentalnej, socjologicznej, kreatywnej oraz mediów elektronicznych. Opracował własną metodę wykonywania wielkoformatowych przestrzennych fotoinstalacji łączących fotografię z elementami malarstwa, rzeźby i technik komputerową. Brał udział w wielu wystawach w kraju i za granicą. Jest laureatem kilku nagród za działalność artystyczną i popularyzatorską. Jest pomysłodawcą i kuratorem Galerii FF (Forum Fotografii) działającej w Łodzi od 1983 roku, a od roku 1989 mieści się w Łódzkim Domu Kultury. Tworzył program Galerii FF w latach 1983-2008. Pracuje jako wykładowca na PWSFTviT w Łodzi. Jest członkiem ZPAF.

Lucjan Demidowski

Skala 1:1

Układ 10 fotografii srebrnych, negatyw, odbitka barytowa, datowanie: 1973

Praca powstała w 1973 roku, kopie kilka miesięcy później, pod wpływem "Tautologii" Zbigniewa Dłubaka, które oglądałem w 1971 roku w Galerii Współczesnej na wystawie "Fotografowie poszukujący". To w gruncie rzeczy refleksja i próba odpowiedzi na pytanie - czym jest fotografia? - skoro tak odbiega od swego desygnatu.

Kwadratowe kartki papieru (różnej wielkości - najmniejsza miała rozmiar 10x10 cm, największa 150x150 cm) z cyferkami proporcjonalnie wysokości 1 cm i 15 cm fotografowałem z różnej odległości, tak by idealnie „wpisały się” w kwadrat narysowany na matówce. Po wywołaniu filmów i wykonaniu odbitek (w identycznym formacie) doskonale widać całą mistyfikację, a zarazem dowód, że fotografia-dokument to w gruncie rzeczy fikcja, którą przyjmujemy jako prawdę jedynie dzięki doświadczeniu. Jakby było mało, te białe kartki (choć są realnymi przedmiotami) zakłócają obraz a część fotograficznego obrazu wręcz „zawłaszczają”. Później, w marcu 1974 roku kartonowe kwadraty zastąpiłem lustrami. Powstał pierwszy cykl „rzeczywiste - pozorne”.

Lucjan Demidowski - członek ZPAF od 1971 roku, laureat Lubelskiej Nagrody Artystycznej w 1972, dwukrotny stypendysta Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Prezydenta Miasta Lublina. W latach 1973 - 75 współpracował z Galerią „Remont”. Od kilku lat wykładowca Lubelskiej Szkoły Fotografii. W dorobku ma kilkanaście wystaw indywidualnych i udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, m.in. Polska Fotografia Poszukująca 1972, 1973 - Fotokina Kolonia, Tokio, Paryż; Kino Laboratorium 1973 - Galeria EL Elbląg; Nowe Kino 1974 - Galeria Współczesna Warszawa; Polska Fotografia Współczesna 1975 - Lozanna; „Out of Eastern Europe - Private Photography” 1986 - MIT Cambridge, USA; Polska Fotografia Intermedialna lat 80-tych 1988 - Poznań; Fotografia I(gra) z rzeczywistością 1989 - Łódź; Fotoanarchiv II 1990 - Szombathely, Węgry; Polska Fotografia XX w. 2008 - Muzeum Czartoryskich, Arsenał Kraków; Prawda i nieprawda fotografii 2010 - BWA Lublin; Międzynarodowe Biennale Sztuki „Fokus” 2010 - Łódź; Labirynt - zakręty awangardy 2010 - Warsztaty Kultury, Lublin; FOTO - OBIEKT 2013 - Warszawa, Radom, Orońsko, Łódź; [Uspiony Kapitał 4] 2013 - Galeria Profile, Warszawa; [A]Symetrie, Sztuka Współczesna w kontekście Muzeum 2015 - Muzeum Lubelskie w Lublinie; Sztuka jako przestrzeń wolności? Wystawa i sympozjum 2018 - CSK Lublin; Grupa „Zamek” i Awangarda - 2021 - Muzeum Narodowe w Lublinie; Prace w zbiorach CSW Zamek Ujazdowski, BWA Lublin, Kolekcji Galerii Labirynt; Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych, Galerii Wymiany w Łodzi, kolekcjach prywatnych.

Andrzej Dudek-Dürer

*A. Dudek - Dürer, żywa rzeźba,
performance metafizyczny, w Wenecji,
w 50. rocznicę i 51. rocznicę ... 1969-2019-2020*

technika mieszana, fotografia, inkografia, rysunek, metal, klej, gniecenie,
Wrocław, N.Y.C, Seoul, Berlin, Bonn, Wenecja, datowanie: 1969 2020

*Andrzej Dudek-Dürer, Sztuka Butów
- A. Dudek-Dürer żywa rzeźba,
performance metafizyczny, w Wenecji,
w 50 rocznicę i 51 rocznicę ... 1969-2019-2020*

technika mieszana, fotografia, inkografia, rysunek, metal, klej, gniecenie;
średnica: 24 cm x grubość: 9 cm; Wrocław, N.Y.C, Seoul, Berlin, Bonn, Wenecja, datowanie: 1969 2020

*Andrzej Dudek-Dürer, Meta Przestrzeń De-Materializacji,
Sztuka popiołu z żywej rzeźby,
instalacja metamaterialfizyczna, 1471-2020,
Poza Czasem i Przestrzenią...*

technika mieszana, fotografia, popiół ze spalonych fotografii, rysunek, metal, klej,
Wrocław, N.Y.C, Seoul, Berlin, Bonn, Wenecja; datowanie: 1969 2020

...jest dzień ... kolejny dzień... uświadamiasz sobie, że jesteś... że JESTEŚ W PODRÓŻY...
leżysz, siedzisz, idziesz lub jedziesz... [...] by odbyć podróż z punktu narodzin do punktu śmierci
[...] może być początkiem wielu nowych sytuacji w Twojej podróży - relacje, cele, możliwości,
ograniczenia... wiesz, że możesz tak wiele zrobić... i jednocześnie tak mało... dana jest Ci
przestrzeń, dane jest Ci Ciało i Dusza... jesteś pomiędzy punktami narodzin i śmierci... wiesz
lub nie wiesz... uświadamiasz sobie zasady ludzkiego funkcjonowania -
w tym świecie, w tej czasoprzestrzeni, w tym, a nie innym układzie społecznym... oczywiście
inni... próbują Ci przekazać wartości, sensy i nonsensy... wybór lub brak wyboru... należy do
Ciebie... NALEŻY DO CIEBIE? [...] dla mnie SZTUKA to sposób, możliwość NA ŻYCIE, szczególnie
możliwość AUTOREALIZACJI, KREACJI, KOMUNIKACJI... to świadome podejście do ŻYCIA jako
SZTUKI... a CZŁOWIEK potencjalnym artystą... kreatywne podejście do ŻYCIA we wszystkich jego
aspektach... uświadamia nam, jak marne są produkty naszych działań czy efekty naszych
codziennych rytuałów [...] czy sposoby komunikacji ze światem zewnętrznym i wewnętrznym -
SPOTKANIE, PODRÓŻ, ŻYCIE JAKO SZTUKA...) ... wszystko jest w ciągłym RUCHU - NIC nie da się
złapać i powiedzieć TO MAM... jest sposobem relacji, komunikacji, sposobem współegzystencji,
ciągłym przemieszczaniem się, troską o równowagę lub jej brak... JESTEŚMY W PODRÓŻY.

Andrzej Dudek-Dürer - performer, fotograf, grafik, kompozytor i muzyk, w ciągłym procesie
kreatywności i dokumentacji własnego wizerunku oraz rozwoju własnej świadomości. W 2019 roku
minęła 50-ta rocznica realizacji performance Sztuka Butów - Sztuka Spodni - Sztuka A. Dudka-

Dürera, Żywa Rzeźba. Swoją twórczość prezentował i prowadził wykłady m.in. w The Art Institute w Chicago; Academy of Art College w San Francisco; Conservatorio Nacional de Musica w Mexico City; School of Art Otago Polytechnic w Dunedin - Nowa Zelandia; The City Art Institute w Sydney; University of California, Berkeley; ASP w Gdańsku; Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie. Stypendysta Ministerstwa Kultury w 2002, Stypendysta Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2011. Nagrody: Marszałka Województwa Dolnośląskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury, 2014, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za nieocenione zasługi dla Kultury Polskiej, 2014. Dokumentacje i prace w wielu zbiorach prywatnych i publicznych (m.in. Muzeum Narodowe w Warszawie, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki - Warszawa; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Muzeum Miejskie we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Zachęty Dolnośląskiej we Wrocławiu, Stedelijk Museum w Amsterdamie, Museum of Modern Art w Nowym Yorku, Tate Gallery w Londynie, City Art Institute Library w Sydney, The School of the Art Institute of Chicago.

Mariusz Hermanowicz

15 prac z większego cyklu, wydruki współczesne, datowanie oryginalnego cyklu: ok. 1977

Prace prezentowane dzięki uprzejmości Miłosza Hermanowicza oraz Fundacji Archeologia Fotografii

Mariusz Hermanowicz - fotograf, autor rysunków humorystycznych i filmów krótkometrażowych. Ukończył wydział operatorski PWSFTViT w Łodzi. We wczesnym, określanym przez siebie amatorskim okresie twórczości, tworzył przede wszystkim w stylu dokumentalnym i reportażowym, skupiając się na obserwacji rzeczywistości. Fotografował wówczas Polskę, w tym rodzinny Olsztyn, Warszawę i Łódź, ale też odwiedzane podczas podróży: Francję, Tunezję i Bułgarię. Po 1975 roku, jego twórczość weszła w fazę dojrzałą i skryształizował się indywidualny styl artysty, rozpięty pomiędzy fotografią konceptualną a dokumentalną. Bezpośrednim impulsem do pełnego poświęcenia się fotografii była zdobyta w 1977 roku I Nagroda Złocistego Jantara, w konkursie „Fotografia mówi”. W kolejnym roku został członkiem ZPAF. **Znakiem rozpoznawczym Hermanowicza stało się wówczas nakładanie własnoręcznych komentarzy, bezpośrednio na odbitkach - dowcipnych, czasem ironicznym, celnych i uważnych, poddających refleksji rzeczywistość.**

W 1982 roku przeprowadził się z rodziną do Francji, do Strasburga. W kolejnym roku podjął pracę jako fotograf dla Ministerstwa Kultury przy Inventaire général (projekt inwentaryzacji francuskiego dziedzictwa, stworzony w latach 60. przez André Malraux). Pracował kolejno w Strasburgu, Poitiers oraz od 1990 roku, w Orleanie. Wykonywane w ramach pracy zdjęcia, które w znaczny sposób wzbogaciły archiwum artysty, traktował jako integralną część swojej twórczości.

Od początku lat 90. do około 2002 roku jego twórczość po raz kolejny zmieniła rys. W tym czasie zaczął prowadzić intensywne badania genealogiczne dotyczące własnej rodziny. W tym celu odwiedził Litwę, Białoruś i Chile. Znalezione podczas podróży zdjęcia, emocjonalne opisy swoich poszukiwań oraz historie odkryte w zdjęciach, złożyły się na nigdy niedokończony, projekt totalny. Nazywany przez samego autora - Księgą Przodków. Od 2003 roku następuje znaczący zwrot w jego twórczości. Hermanowicz powraca wówczas do fotografii studyjnej - wykonuje portrety, akty i martwe natury. Ten czas, nazywany przez artystę „Nowym Etapem” jest najbardziej osobistym, wręcz intymnym okresem jego twórczości.

Mariusz Hermanowicz pracował na wszystkich formatach fotograficznych, używał też technologii cyfrowej. Publikował relacje z francuskich wystaw fotograficznych, w wydawanym przez Małą Galerię w piśmie „FotoTapeta” (od 1997 roku w Internecie) oraz ważny dla niego, osobisty esej o francuskiej fotografii Pierre Gonord. Do 2008 roku miał 40 indywidualnych wystaw, głównie

w Polsce, ale też we Francji, Holandii, Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii, Litwie, Białorusi i Ukrainie. W sumie brał udział w 44 wystawach zbiorowych, w tym w retrospektywach polskiej fotografii XX wieku, a także w trzech wystawach zdjęć z „Inventaire général” (Francuska Biblioteka Narodowa w Paryżu - 2004, Olsztyn, - 2004, Orlean - 2008) oraz w Szwajcarii, Szkocji, Francji, Polsce, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych.

[źródło: <https://faf.org.pl/artists/mariusz-hermanowicz>]

Piotr Komorowski

Melancholia

Praca pochodzi z większego cyklu, wydruk pigmentowy na płótnie, datowanie: 2015

Zadanie badawcze realizowane w ramach tematu „Introspekcje - wewnętrzne doświadczenie ciała”. Projekt autorski o charakterze autobiograficznym, podejmujący problem możliwości przedstawienia za pomocą serii fotografii istoty doświadczania ciała jako reprezentacji materialnej jak i duchowej kondycji człowieka.

Piotr Komorowski - w latach 1988 - 1995 związany był z ideą elementarizmu akcentującego autoikoniczność fotografii. Od 2000 roku zaangażowany w fotografię inscenizowaną. Wystawy w Polsce i za granicą. Autor tekstów krytycznych o fotografii, publikacje m.in. w „Sztuce”, „Obskurze”, „Exicie”, „Formacie”, „Akcencie”, „Imago” i innych czasopismach. Pomysłodawca i współzałożyciel Międzynarodowego Forum Fotografii „Kwadrat” we Wrocławiu (2003-2017), a także założyciel Autorskiego Laboratorium Fotografii we Wrocławiu (2015). Profesor nadzw. na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, gdzie prowadzi Pracownię Fotografii Inscenizowanej.

Zdzisław Mackiewicz

REWERS, AWERS_XSXZ, REWERS 2 / Odwrócenia

Prezentacja multimedia, datowanie: cykl fotografii 2010, ostateczny kształt pracy: 2014

Cykl ten można nazwać portretowym, choć moim zamiarem nie było portretowanie osób w nim fotografowanych. Przyświecała mi idea z mojego credo „...*Interesuje mnie, nie to, co fotografia przedstawia w naturalistyczny, materialny sposób ale to co można wydobyć z otoczenia dla potrzeb czystego obrazu i sensu jego konstrukcji z zachowaniem szacunku dla tego, co zapisała klisza lub matryca cyfrowa...*”.

Tytuł odnosi się do sytuacji jaką spotykamy codziennie obserwując rewersy ludzi na ulicach, kolejkach, siedząc w tramwaju czy na sali etc..., nie identyfikuje on osób fotografowanych. Podtytuły prac zamieszczone na postaciach są tylko statystycznym numerem kolejnych ujęć wygenerowanym automatycznie przez program w urządzeniu jakim się posłużyłem do

opracowania ostatecznej formy tych obrazów. Treść była dla mnie bez znaczenia, jednak odbiorca poszukiwał znaczeń tych prac, szanuję jego wybór w dążeniu do zobaczenia tego co nie leżało u podstaw powstania tego cyklu (premierowe pokazanie tych prac miało miejsce w Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu w 2014 roku). Skłoniło mnie to do zastanowienia się nad moim „credo” - zadałem sobie pytanie - czy moja dotychczasowa twórczość zmierzająca ku abstrakcji i czystej formie daje odbiorcy margines do interpretacji, czy po latach tworzenia prac fotograficznych beztreściowych, rozpocząć, skoro już tak się stało, z cyklem „Odwrócenie - rewery”, podróż twórczą w stronę przekazu. I tak w 2014 roku powstał następny zestaw „Odwrócenie - awers”, po nim kolejne „Odwrócenie - awers XS”, „Odwrócenie - awers XZ”, aż do najnowszego „Odwrócenie-rewery 2”.

„Odwrócenie-rewery” to 10 portretów w trzech odstępach: pierwsza takimi jakimi są, druga „XS” to niby symetryczne wizerunki portretowanych, gdyż zazwyczaj znamy jedną stronę człowieka, ta nieznana jest głęboko ukryta i tylko sporadycznie jest ujawniana, trzecia „XZ” - wszystkie portrety otrzymały moje oczy - portretowany patrzy na mnie, ja na niego, ja na siebie, on na mnie, on na siebie widząc mnie. Swoisty autoportret.

Zdzisław Mackiewicz - Studia na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pedagog na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Katedrze Grafiki, prowadzi dyplomującą pracownię Grafiki Multimedialnej, dr habilitowany sztuki w dyscyplinie artystycznej fotografia, profesor nadzwyczajny. Zorganizował 39 wystaw indywidualnych, brał udział w ponad 90 wystawach zbiorowych tu i tam. Uprawia fotografię i grafikę. Realizacje fotograficzne: cykle „Blachy, szmaty, folie, papier...”, „Światła”, „Polaryzatory”, „Awers Rewery”, „Awers Rewery - kalejdoskop”, „Obrotowe”, „Odwrócenie - rewery”, „Odwrócenie - awers”, „Odwrócenie - awers XS”, „Odwrócenie - awers XZ”, „Odwrócenie - rewery 2”, „UMA”, „Human”, „Flightless - AR”, „Introspectio” Realizacje graficzne: cykle „PL”, „Pad”. Realizacje multimedialne: „Rewery_Awers_XSXZ_Rewery_2”, „Obrotowe_2”

Natalia LL

Sztuka konsumpcyjna

Praca 1: układ 9 fotografii czarno-białych na papierze, 1972, praca z kolekcji Fundacji ZW/ Archiwum Natalii LL

Praca 2: układ 9 fotografii kolorowych na papierze, praca z kolekcji Juliusza Topolskiego

„W 1971 roku skróciłam sobie nazwisko. Odkleiłam się od Natalii Lach-Lachowicz, stałam się Natalią LL. Te dziewczyny-modelki są moimi sobowtórami”

„W latach 70. napisałam tekst, że będę zapisywała i rejestrowała rzeczy zwyczajne.

To, co człowiek robi codziennie, czyli jedzenie, mówienie (...) To była rejestracja konsumpcji, która - nagle okazało się, że - jest strasznie erotyczna. One w taki erotyczny sposób zajadały. A zachodnia krytyka mówiła i pisała, że jest to sztuka krytyczna pokazująca, że w PRL-u nie było niczego, tych parówek, bananów. To była sztuka krytyczna, która obnaża PRL.

Oczywista przewrotność sztuki konsumpcyjnej była rodzajem kpiny ze świata dojrzałej konkretności, a więc banany w uległych i czarujących ustach mogły się zamienić za przyczyną naszej przewrotnej wyobraźni w penisy spragnione pieścizot. (...) Być może dlatego sztuka konsumpcyjna jest manifestacją radości życia z pełną świadomością trwogi i eschatologicznego końca człowieka”

Cykl fotografii i wideo „Sztuka konsumpcyjna” to najbardziej rozpoznawalna praca Natalii LL, dzięki której artystka wpisała się w historię sztuki światowej. Hasło konsumpcji pojawiało się w twórczości Natalii LL w latach 1972-1975, w tytułach serii prac. "Sztuka konsumpcyjna", a w 1975 roku także "Sztuka postkonsumpcyjna", to zbiór czarno-białych i kolorowych fotografii oraz filmów ukazujących twarze kobiet zjadających w ostentacyjny sposób różne produkty: banany, parówki czy kisiel.

Natalia LL - ukończyła studia w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu (obecnie Akademia Sztuk Pięknych), pod kierunkiem profesora Stanisława Dawskiego. Po roku dołączyła do ZPAF. W latach 1970-1981 wraz z Andrzejem Lachowiczem, Zbigniewem Dłubakiem oraz Antonim Dzieduszyckim tworzyła galerię PERMAFO, która obok organizowania wystaw zajmowała się również tworzeniem wydawnictw. Działalność ta przyczyniła się w dużym stopniu do rozwoju nurtów neoawangardowych na gruncie polskim. Z Andrzejem Willem i Andrzejem Lachowiczem organizowała Międzynarodowe Triennale Rysunku, podczas którego pełniła funkcję komisarza oraz wiceprzewodniczącej. W 1975 roku włączyła się do międzynarodowego ruchu sztuki feministycznej, biorąc udział w licznych sympozjach i wystawach. Była stypendystką Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku w 1977 roku. W maju 2007 roku została odznaczona Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, zaś w 2013 roku otrzymała Nagrodę im. Katarzyny Kobro - wyróżnienie wręczone artystom przez artystów. W latach 2004-2013 pracowała jako Starszy Wykładowca na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu). Jej prace zaliczane są do konceptualizmu, nurtów foto art i body art. Zajmowała się malarstwem, rzeźbą, instalacją, fotografią, wideo, performansem oraz rysunkiem. Zmarła w 2022 roku.

Irena Nawrot

Nasze koszmary

Foto-patchwork. Wycięte konturowo fotograficzne reprodukcje z albumu medycznego, wydanego w latach 30-tych XX wieku i adresowane do dermatologów, zostały ręcznie zszyte nićmi krawieckimi. Tworzą mandalę o średnicy 100 cm. Tytuł pracy odwołuje się bezpośrednio do ludzkich lęków związanych z chorobą, która uzewnętrznia się na ludzkiej skórze, a w konsekwencji i śmiercią.

Irena Nawrot - absolwentka Instytutu Wychowania Artystycznego (obecnie Wydział Artystyczny) na UMCS w Lublinie. Od roku 1984 związana jest z macierzystą uczelnią. W 2011 roku uzyskała tytuł profesora zwyczajnego. Ma w swoim dorobku 38 wystaw indywidualnych (Galeria Biała, Galeria Labirynt 2, Galeria BWA oraz Galeria Fotografii Prospero w Lublinie, Galeria Pracownia Dziekanka, Galeria Stodoła i Mała Galeria ZPAF-CSW w Warszawie, Galeria ON w Poznaniu, Galeria FF w Łodzi, Galerie Fotoforum w Kappeln, Galeria Pusta w Katowicach, Muzeum Stanisława Staszica w Pile, Bielska Galeria BWA w Bielsku-Białej, Galeria BWA w Kielcach, Stadtmuseum w Münster, Galéria Gerulata w Bratysławie, Štátna Galéria w Banskej Bystrzycy, Box & Galerie XL, Cultureel Centrum w Maasmechelen) i udział w 100 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą. Działa w zakresie fotografii intermedialnej. Posługuje się techniką wielokrotnego kolorowania czarno-białych powiększeń fotograficznych. Powiela i zszywa swoje fotografie tworząc wielkoformatowe patchworki. Buduje obiekty wykorzystując przedmioty gotowe. W swoich realizacjach traktuje doświadczenie własnej cielesności jako przekaz refleksji uniwersalnej, odnosząc się do upływu czasu w kontekście ludzkiej egzystencji.

Wojciech Prażmowski

Czuła Warszawa

Czute Wilno. Elektrokardiogram mecenasa E.

Praca 1 - Wojciech Prażmowski, *Czuła Warszawa*, foto-obiekt, 21 x 15 x 3 cm, mix-media, 2021rok

Praca 2 - Wojciech Prażmowski, *Czute Wilno. Elektrokardiogram mecenasa E.*, z 29.XII.1939, z rzeką Wilią w tle, foto- obiekt, 21 x 15 x 3 cm, mix media, 2021 rok. Awers

Wojciech Prażmowski - fotografią zajmuje się od roku 1968. Absolwent Technikum Leśnego w Brynku, absolwent Szkoły Fotografii Twórczej w Brnie i Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Profesor, doktor habilitowany w dziedzinie sztuki filmowej. Wykładowca na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu i Warszawie oraz PWSFTViT w Łodzi (do 2019). Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1976. W 2009 roku odznaczony Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Reprezentuje nurt fotografii kreatywnej. Twórca „foto - obiektów”. Uczestnik ponad 350 wystaw fotograficznych w kraju i za granicą. Związany z Małą Galerią ZPAF/CSW w Warszawie, od roku 1989 do końca jej działalności. Prace w zbiorach m.in.: Muzeum Sztuki w Łodzi, CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie, MOMA (Museum of Modern Art) w Nowym Jorku, zbiorach prywatnych.

Krzysztof Pruszkowski

60 pasażerów 1-szej klasy metra.

Linia: Vincennes - Neuilly

Paris, 9 czerwiec 1985 godz. 9:00-11:00. Fotosynteza 1985/2022

60 pasażerów 2-giej klasy metra.

Linia: P-te de Clignancourt - Porte d'Orléans

Paris, 8 czerwca 1985 godz. 9:00-11:00. Fotosynteza 1985/2022

W czerwcu 1985 roku paryski dziennik „Liberation” zaprosił 15-stu znanych artystów do wypowiedzenia się artystycznie na temat rasizmu z okazji przygotowywania wielkiego koncertu przez organizację społeczną „SOS-rasisme”. Krzysztof Pruszkowski dostarczył dwie fotosyntezy, które 15 czerwca 1985 roku zostały opublikowane na całej stronie „Liberation” wraz z przypiętymi biletami metra: „60 pasażerów 1 klasy metra paryskiego na linii Vincennes-Neuilly 9.VI.1985 między godz. 9.00-11.00” i „60 pasażerów 2 klasy metra paryskiego na linii Clignancourt - Orleans 8.VI.1985, godz. 9.00-11.00”

Komentarz autora: *Większość rasistowskich refleksów związana jest z problemem dominacji, posiadania i konsumpcji (władza i pieniądze). Chęć zabezpieczenia sobie przestrzeni życiowej przez pasażerów pierwszej klasy, wyjaśnia być może istotę rasizm, którą odnajdujemy we wszystkich rasizmach: chęć dominacji i odmowa bliskiego sąsiedztwa biednych przez posiadających. W metrze o tej granicy stanowi jeden frank.*

W koncercie przeciwko rasizmowi uczestniczyło 300.000 osób, a *vintage print* został zakupiony przez amerykańskiego kolekcjonera, p. Leonarda Vernon. Obecnie jest on w zbiorach Los Angeles County Museum of Art.

Krzysztof Pruszkowski

4 śpiących

Praca z serii Fotosynteza, fotografia srebrno-żelatynowa, podłoże barytowe, datowanie: 1989

Praca jest częścią „reportażu fotosyntetycznego” zamówionego u Krzysztofa Pruszkowskiego przez szwajcarski miesięcznik kulturalny „DU” w listopadzie 1989 - w przełomowym okresie przemian ustrojowych w Polsce. Portfolio Pruszkowskiego o Warszawie opublikowano w nr. 2 z lipca 1990 roku pod tytułem Warschau. Der einer Geschichte (Warszawa. Początek historii). Obraz przedstawia dwóch żołnierzy Wojska Polskiego i dwóch Armii Czerwonej z cokołów narożnych Pomnika Braterstwa Broni na warszawskiej Pradze. Cała czwórka, z pochylonymi głowami, pełniła symboliczną, wieczną wartość. Sposób przedstawienia rzeźb sprawił, że monument był powszechnie prześmiewczo przezywany „pomnikiem czterech śpiących”. Pomnik został umieszczony w końcu 1945 roku, na skrzyżowaniu ulic Targowej i Wileńskiej, obok Cerkwi Praskiej, w najbliższym sąsiedztwie budynku Dyrekcji PKP, gdzie mieścił się wtedy Stołeczny Urząd Bezpieczeństwa Publicznego oraz siedziba NKWD. Obok, w budynku gimnazjum im. Władysława IV przy ulicy Jagiellońskiej 38 znajdował się w tym czasie Trybunał Wojenny Armii Czerwonej.

W listopadzie 2011 pomnik został zdemontowany do remontu i do chwili obecnej nie powrócił.

Krzysztof Pruszkowski - urodzony w Kazimierzu nad Wisłą. Mieszkając kilkadziesiąt lat w Paryżu związany był od początku swej kariery artystycznej z Małą Galerią w Warszawie, gdzie wystawił "Elementarz języka wizualnego" zatytułowany "Barierka" (w zbiorach Centre George Pompidou - Paris). W Małej Galerii wystawiał też świadectwo pierwszej performance „miejskiej fotografii” z instalacją muru naturalnej wielkości (240 x 360 cm) wraz z portretem „Alexandra” oraz śladem jego ciała po zniknięciu (w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie) Od 1975 roku zaczął poszukiwania nad „Fotosyntezami” polegającymi na naświetlaniu na jednym filmie wielu różnych sytuacji czasowo-przestrzennych. Początkowo portrety, przedmioty, a potem pejzaże fotosyntetyczne są próbą globalnego spojrzenia na świat końca XX wieku. W 1988 roku uzyskuje stypendium Francuskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych na podróż do Egiptu co zaowocuje dużą wystawą w Muzeum Narodowym w Warszawie zatytułowaną „Egipt - światło i fotosynteza Pruszkowskiego”. Na przełomie lat 2010 - 2012 w specjalnie zadedykowanej „FOTOSYNTENZIE” witrynie Hotelu Europejskiego w Warszawie, pokazywał obrazy odnoszące się do aktualnych wydarzeń. Stałej ekspozycji jego prac jest poświęcona też tzw. „Sala Pruszkowskiego” w restauracji Adama Gesslera, przy ulicy Brackiej 2 w Warszawie. Prace artysty znajdują się między innymi w następujących kolekcjach publicznych: Centrum Georges Pompidou, Bibliothèque Nationale i Musée Carnavalet w Paryżu, Staatsgalerie w Stuttgarcie, Musée de Charleroi w Belgii, Metropolitan Museum w Nowym Jorku, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowym w Warszawie i Centrum Sztuki Współczesnej - Zamek Ujazdowski w Warszawie i w LACMA (Los Angeles County Museum of Art)

Grzegorz Przyborek

Moja lekcja anatomii

Instalacja: rysunek, obiekt, fotografia, datowanie: 2022

Pamiętam szczęśliwe chwile z mojego życia. Wtedy, kiedy je przeżywałem, wcale nie wydawały mi się szczęśliwe, po prostu to było coś codziennego, gdzieś byłem i zwyczajnie coś się działo.

Fotografia pt. „Moja lekcja anatomii” była zainspirowana obrazem „Lekcja anatomii doktora Tulpa” Rembrandta. Jest także oparta o dialog z samym sobą, o wspomnienia kim byłem i kim teraz jestem. Prezentuję tę fotografię z pełną świadomością; gdyż mogę sobie pozwolić na trochę sarkastyczny i komiczny sposób narracji w tej fotografii. U widza może wywołać śmiech i współczucie. Ale czyż nie jest to wpisane w hipotetyczny pamiętnik każdego z nas. Skończyła się pycha mojego ciała, są to słowa oparte o wiersz Czesława Miłosza. Wspomnienia stają się atrapami wspomnień, liszcząc marzeń są zdrapywane codziennie przy goleniu, przywołane obrazy z mojego życia nasączone są piótnem. My wszyscy jesteśmy odlani z tej samej formy życia.

Grzegorz Przyborek - profesor tytularny, absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi (obecnie Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi). Dyplom na Wydziale Grafiki w 1974 roku.

Od 1976 do 2019 roku był pracownikiem naukowo-dydaktycznym w macierzystej uczelni. Prowadził również wykłady i zajęcia praktyczne z fotografii w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi oraz na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Píše teksty o fotografii. Ma w swoim dorobku dydaktycznym wielu wychowanków, aktywnie działających na polu sztuk pięknych. Twórczość w zakresie fotografii, mediów elektronicznych, obiektu, instalacji, rysunku, grafiki, rzeźby oraz z pogranicza innych dyscyplin sztuki. Brał udział w wielu wystawach w Polsce oraz za granicą.

Marek Szyryk

Wracam do raju

Prace w technice mokrego kolodionu, datowanie: 2015

Siedzę na środku łąki i patrzę na jej wieczność, na obojętność, na spokój zachodzącego słońca. Przemienię, poddam się własnemu losowi. Nie zatrzyma mnie ani nagrzana kora pni drzew, ani fotografie przy nich zrobione. Zniknę w otchłani czasu i karmić się mną będą zielone rośliny, a wielkie liście przydrożnych łopianów będą mi domem. Gwiazdny pył, który opada na pola zbóż, na których stałem, na łąki, po których chodziłem, składa się z takich samych atomów jak moje ciało. Tak sobie myślę, wracając pamięcią do mego Raju.

Marek Szyryk - jest absolwentem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu. Mieszka i tworzy w Łodzi. Jest wykładowcą akademickim, profesorem zwyczajnym, a ostatnio prorektorem Szkoły Filmowej w Łodzi. Organizował wiele wystaw studenckich. Prezentował swoje prace na wystawach indywidualnych i zbiorowych w Polsce i za granicą. Jego droga w fotografii nosi cechy starego rzemiosła, w którym artysta nie tylko tworzył przedmioty, ale również dzięki sztuce doskonalił swoją osobowość. Często odwołuje się do japońskiej poezji haiku poprzez odkrywanie tego, co ulotne, przemijające, kruche, a zarazem odwieczne i piękne. Będąc otwarty na współczesny język fotografii podąża różnymi ścieżkami fotograficznymi ciesząc się tą wędrówką.

Zbigniew Tomaszczuk

Cykl czterech prac, komentarz w polu obrazu, datowanie: 2019, 2020

Zbigniew Tomaszczuk - Profesor Uczelni na Wydziale Sztuki Mediów ASP w Warszawie. Wykładowca na Wydziale Dziennikarstwa Informatyki i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawskiej Szkole Filmowej, i Studium Fotografii ZPAF. Studia magisterskie na Wydziale Komunikacji Multimedialnej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Doktorat ze sztuk plastycznych z dyscypliny artystycznej fotografia na ASP w Poznaniu. Habilitacja ze sztuki filmowej w PWSFTViT w Łodzi. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Redaktor naczelny (w latach 2000-2003) „Kwartalnika Fotografia” oraz naukowo artystycznego pisma o fotografii „Camera Obscura” (w latach 2006-2012). Autor książek: *Łowcy obrazów. Szkice z historii fotografii* (Warszawa 1998), *Świadomość kadru. Szkice z estetyki fotografii* (Wrzesień 2003), *Odwzajemnione spojrzenie. O fotografii otworkowej* (Wrocław 2004), *Déjà vu. Kolekcja Wrzesińska* (Wrzesień 2014), monografii *Zakres widzenia* (Warszawa 2018) oraz blisko 200 tekstów o fotografii w pismach branżowych i artystycznych, wydawnictwach zbiorowych, po sympozjalnych i katalogach wystaw. Zajmuje się twórczością związaną ze sztukami wizualnymi. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki Współczesnej w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Musee de l'Elisee w Lozannie.

Stefan Wojnecki

Metamorfoza płaszczyzny w obraz bryły powstałej jakby z ruchu

Fotografia wykonana poprzez otworek o kształcie szczeliny, datowanie: 2000

Stefan Wojnecki - wpisuje swoje prace w lansowaną przez siebie teorię fotografii postmedialnej, czyli fotografię będącą poza medium. Interesuje się wpływem kształtu otworka na uzyskiwany obraz.

Ukończył studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Działał w Poznańskim Towarzystwie Fotograficznym, w latach 1967-1976 był jego prezesem. Od 1978 pracował w PWSSP w Poznaniu, od 1993 roku na stanowisku profesora. Był dziekanem Wydziału Malarstwa, Grafiki i Rzeźby (1987-1993) i kierownikiem Zaocznego Studium Fotografii Profesjonalnej. Członek ZPAF od 1971, wielokrotny członek Rady Artystycznej. Uczestnik wystawy „Krok w nowoczesność” (Salon PTF, Poznań 1957), która otwierała zainteresowanie różnymi możliwościami modernizmu. Debiutował w 1959 roku na wystawie w PTF. Początkowo interesował się aspektem techniczno-naukowym fotografii. W 1965 pokazał serię zdjęć m.in. spadającej wody wykonanych przy użyciu własnoręcznie skonstruowanej migawki o czasie otwarcia 2x108. W 1966 stworzył pierwsze „duogramy” (prace we własnej technice, częściowo oparte na fotografii). W 1969 roku odbyła się indywidualna wystawa „Twarze” (Salon PTF, Poznań), oparta na reprodukcjach fotograficznych kilkunastu autorów. W 1971 brał udział w wystawie „Fotografowie poszukujący” (Galeria Współczesna, Warszawa 1971). W 1972 miała miejsce ekspozycja „Duogramy - seria informacyjna” (Salon PTF, Poznań), będąca rozwinięciem wcześniejszych zainteresowań artysty problemem wpływu duogramów na percepcję człowieka.

W 1974 zaprezentował wystawę „Sztuka alternatywna (wersje alfa, beta, gama)” (Galeria PTF, Poznań). Badała ona relacje kilku przestrzeni w typie environment. W 1978 odbył się pokaz „Hiperfotografia” (BWA „Arsenał”, Poznań) będący udaną próbą refleksji nt. fotorealizmu malarskiego i jego relacji do medium fotograficznego. Prace zaprezentowane na zorganizowanej w 1981 ekspozycji „Fotografia tożsamości” (BWA Stilon, Gorzów Wielkopolski) wykorzystywały materiał anonimowy. Ekspozycja „Wpisuję swoje przeżywanie świata” - Mała Galeria, 1986 ukazała podjętą przez artystę próbę badania czasu i przestrzeni za pomocą tzw. zapisów światła. Była poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie w jaki sposób światło zapisuje się na barwnym materiale fotograficznym, na zasadzie fotoperformance. W 1994 roku w ramach Miesiąca Fotografii w Bratysławie miał miejsce pokaz jego zdjęć pt. „Trace of Me”. W 1998 roku opublikowano jego ważny tekst teoretyczny „Odcinanie pępownicy”, poświęcony problemowi fotografii cyfrowej i jej związkom z rzeczywistością. W 1999 odbyła się duża wystawa monograficzna „Pęknięcia - ku symulacji” (BWA „Arsenał”, Poznań). W 2002 roku brał udział w wystawie „Wokół dekady. Fotografia polska lat 90.”. (Muzeum Sztuki i Galeria FF w Łodzi) prezentując prace odwołujące się do cytatu fotograficznego (m.in. *Ślad cytatem, cytat śladem*, 1990-92). Prace w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

[Autor: Krzysztof Jurecki]

Paweł Żak

Lustro, odbicie lustrzane staje się punktem wyjścia, jedną z głównych inspiracji. Wielokrotne portrety w lustrze (m.in. Szpakowski, Witkacy, Duchamp,), cała masa zrealizowanych zdjęć opartych na zasadzie odbicia - stąd i zapewne popularne słowo „odbitka fotograficzna” - skłania nas ku stwierdzeniu, że jeszcze długo tego rodzaju odbicia będą wyzwalać coraz to nowe pomysły i projekty. Tak również się dzieje w przypadku najnowszego cyklu prac Pawła Żaka. Z tym, że autor traktuje całe przedsięwzięcie trochę z przymrużeniem oka, proponując nam raczej obserwację gry jaka toczy z lustrzanym odbiciem. Zresztą do końca nie mamy pewności, czy ta gra tocząca się na naszych oczach, nie dotyczy raczej samego artysty, jego przemyśleń na swój temat. Artysta na zasadzie nieco przewrotnej zabawy uzyskuje zakłócenia w odtwarzaniu aranżowanych sytuacji z własnym udziałem. Efekt końcowy utworzony za pomocą dwóch bardzo umiejętnie zestawionych kadrów na jednej odbitce wprowadza zamierzone przez autora "zniekształcenie" rzeczywistości...

[Marek Grygiel]

Paweł Żak - doktor sztuk pięknych, absolwent Wydziału Komunikacji Multimedialnej ASP w Poznaniu, członek ZPAF. Przez kilkanaście lat zajmował się fotografią reklamową i użytkową, obecnie skoncentrowany na własnej działalności twórczej (głównie w dziedzinie fotografii inscenizowanej) i na działalności dydaktycznej. Autor wielu wystaw i dwóch publikacji albumowych. Laureat m.in. Prix de la Lumiere w European Photography Contest. Jego prace w kolekcjach m.in. Bibliotheque Nationale w Paryżu, Muzeum Narodowego w Warszawie, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Muzeum Sztuki w Łodzi.

Krzysztof Wojciechowski

Podwójne ujęcia

Studiował fizykę na Uniwersytecie Warszawskim. Pracował jako nauczyciel w XXXIV LO w Warszawie. Fotografował od końca lat 60. Od 1968 roku współpracował z Andrzejem Jórczakiem. Będąc od 1968 członkiem Warszawskiego Towarzystwa Fotograficznego, poznał m.in. Elżbietę Tejchman i Zbigniewa Dłubaka. Pierwsza wystawa z Andrzejem Jórczakiem i Pawłem Łuckim „Nasza wystawa psów rasowych” miała miejsce w WTF w 1969 roku i toruńskiej galerii „Prezentacje” (1970). Od 1970 współpracował z Henrykiem Gajewskim i Andrzejem Jórczakiem w ramach Galerii Remont i działał w środowisku artystycznym skupionym wokół galerii, którego członkowie nawiązywali do konceptualizmu i kontekstualizmu w grupie twórczej „Remont”; współpracował również z białostocką galerią „Znak” prowadzoną przez Janusza Szczuckiego. W drugiej połowie lat 70. i w latach 80. zrealizował dwa duże cykle: *Zabawy dziecięce* i *Przechodzień* (dokumentacja graffiti politycznych). Od początku lat 90. pracował w Małej Galerii ZPAF, w której zrealizował szereg wystaw i pokazów. Autor cyklów fotografii czarno-białej, m.in.: *Parabola*, *Musica Muta*, które charakteryzują minimalistyczny i metaforyczny nurt w jego twórczości. Na cykl *Musica Muta* składały się serie czarno-białych fotografii z koncertów Jazz Jamboree z lat 60. oraz z makroobrazowych ujęć czarnych płyt winylowych. Cykle: *Barwy walki* czy *Opowieści lewentyńskie* sytuują jego twórczość w perspektywie fotografii para-publicystycznej, w której stosował technikę fotomontażu i komputerowych technik przetwarzania obrazu. Cykl pt. *Trivia* (2010) prezentowany był w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie w 2011 na wystawie *When I'm Sixty-Four*, poświęconej twórczości Krzysztofa Wojciechowskiego i Zygmunta Rytka. Miał na swoim koncie współpracę z Miroslavem Csölle - słowackim artystą, absolwentem warszawskiej ASP, autorem takich cykli jak: *Witajcie w naszym świecie* czy *Milewics*, a także z Józefem Żukiem Piwkowskim, artystą związanym z Łodzią, autorem projektu PhotoMemory. Zmarł w roku 2020.

Zygmunt Rytka

Cykl prac pochodzących z archiwum Fundacji Sztuki Współczesnej In Situ

Artysta intermedialny, związany ze środowiskiem polskiej neoawangardy lat 70. oraz późniejszym środowiskiem sztuki niezależnej lat 80. Autor cykli fotograficznych, eksperymentalnych filmów i prac wideo, a także powstałych po roku 2000 instalacji oraz obiektów. Współpracował blisko z Małą Galerią w Warszawie oraz Galerią Wschodnią i Galerią FF w Łodzi. Współzałożyciel Fundacji Sztuki Współczesnej In Situ w Sokołowsku. W swojej twórczości łączył filozoficzno-artystyczne badanie natury i percepcji z pełną ironii refleksją na temat współczesnych mediów i polityki. Jednocześnie doskonale dokumentował środowisko artystyczne, którego sam był aktywnym uczestnikiem.

Zofia Rydet

OBSESJE

Cykl fotografii bromo-srebrowych, datowanie: 1975-79

Prace prezentowane dzięki uprzejmości Fundacji im. Zofii Rydet

Zofia Rydet - jedna z najwybitniejszych polskich fotografek, autorka monumentalnego cyklu dokumentalnego „Zapis socjologiczny”. Urodziła się 5 maja 1911 roku w Stanisławowie, zmarła 24 sierpnia 1997 roku w Gliwicach.

Naukę odbyła w Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Snopkowie koło Lwowa (dyplom 1934).

Od 1961 roku należała do ZPAF. Prowadziła dział wystaw w Gliwickim Towarzystwie Fotograficznym, którego członkinią została w 1954 roku. W latach 70. wykładała fotografię na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej.

Pierwsze udane próby fotograficzne podjęła w 1938 roku, ale dopiero od 1950 roku rozpoczęła szeroką działalność w tym zakresie. Początkowo wyznacznikiem jej zainteresowań była fotograficzna twórczość brata - Tadeusza (1909-1987). W drugiej połowie lat 50. i na początku 60. pozostawała w kontaktach artystyczno-towarzyskich ze Zdzisławem Beksińskim i do końca swego życia z Jerzym Lewczyńskim.

Od lat 60. czynnie uczestniczyła w życiu artystycznym. W 1961 roku z wielkim sukcesem pokazała w Galerii "Krzywe Koło" w Warszawie cykl *Mały człowiek*, poświęcony dzieciom. Inspiracji dostarczyła Rydet fotografia francuska (Henri Cartier-Bresson, Edward Boubat) i malarstwo polskie okresu Młodej Polski (Stanisław Wyspiański).

Józef Robakowski

FETYSZE

8 fotografii, technika negatywowo- pozytywowa, odbitki na podłożu barytowym, datowanie: 1986-87

Fotograficzny cykl *Fetysze* (1986-87) powstał właściwie w konieczności, bowiem prowadząc od 1978 roku Galerię Wymiany siłą rzeczy zaczęły się pojawiać różne przedmioty artystyczne, najczęściej darowane jako wyraz sympatii. Te „sympatyczne przedmioty” z biegiem czasu zaczęły kształtować charakter i obraz mojego domu, w którym ta galeria się znajduje. Fakt ten uświadomiłem sobie teraz, czyli w momencie, kiedy nastąpił czas darów w sztuce jako możliwość przetrwania, dodania sobie otuchy, zaznaczenia swojej bytności i wiary w przyjaźń artystów. Charakterystyczny gest podarowania podjąłem sam w cyklu „Podanie ręki” - 1981, kiedy to ofiarowałem 24 swoje prace różnym przyjaciołom jako wyraz sympatii, ale i zagubienia, niepewności. Sam pomysł stworzenia Galerii Wymiany Myśli ma coś z rozdawania sobie nawzajem czegoś drogiego, intymnego i własnego zarazem. *Fetysze* - to cykl, w którym wyrażam kult dla tych ludzi, z którymi jestem blisko, choć w samym życiu mogą istnieć pozory braku sympatii i poważania.

Józef Robakowski - Studiował historię sztuki na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz na Wydziale Operatorskim (PWSFTviT) w Łodzi. W Toruniu zakładał grupy artystyczne: *Oko* (1960), *Zero-61* (1961-1969), *Krąg* (1965-1967) oraz należał do Studenckiego Twórczego Klubu Filmowego "Pętla" (1960-1966). W Łodzi współorganizował Warsztat Formy Filmowej (od 1970) oraz Telewizyjną Grupę Twórczą STACJA „Ł” (1991-1992). Jest profesorem Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Artysta, historyk sztuki, autor filmów, cykli fotograficznych, zapisów video, rysunków, instalacji, obiektów, projektów konceptualnych oraz inicjator wystawy i akcji artystycznych. Kurator i właściciel Galerii Wymiany. Mieszka i pracuje w Łodzi.